

Handläggare
Ingela Brimberg
Telefon: 08-508 336 35

Till
Utbildningsnämnden
2015-08-20

Revidering av urvalsgrunder inför skolvalet 2016

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till revidering av urvalsgrunder för skolval.

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Gunnar Wohlin
T.f. Grundskoledirektör

Sammanfattning

2010 infördes en e-tjänst för att förbättra vårdnadshavarnas möjligheter att göra ett aktivt val av skola. Drygt 7 000 vårdnadshavare kunde använda e-tjänsten då. Sedan dess har antalet sökande till förskoleklass i stort sett fördubblats.

Inför valet till höstterminen 2014 utvecklades tjänsten till att omfatta även val till årskurs 6 och 7. Till skolvalet 2015 omfattades alla barn som sökte till förskoleklass och till åk 1-9 i grundskolan vilket var ca 93 500 barn.

Under de år som e-tjänsten varit i gång har det visat sig att urvalsgrunderna gällande syskonförtur och skolpliktsbevakning behöver förändras samt att informationen till vårdnadshavare om detta behöver förtydligas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med avdelningen för ekonomi och styrning samt med avdelningen för utveckling och samordning.

Bakgrund/Ärendet

I skollagen 10 kap. 29 § beskrivs kommunens ansvar vid val av skola: ”En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där

elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.”

I förarbetena till skollagen förtydligas att ett önskemål om placering vid en viss skolenhet inte får gå ut över ett annat barns berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet. Det är delvis närhetsprincipen som kommer till uttryck. I de fall eleverna inte aktivt har valt en skola alternativt inte fått den skola de önskat, har de rätt att, om det finns en skola nära hemmet, bli placerad där. Om det inte finns någon skola nära hemmet måste kommunen ändå beakta vad som för eleven är ändamålsenligt ur kommunikationssynpunkt. I vissa fall kan flera skolor bedömas som likvärdiga ur kommunikationssynpunkt även om de inte ligger på samma avstånd från hemmet. Eleven får dock inte drabbas av en allvarlig försämring beträffande sin skolväg.

Förvaltningen har definierat vad som kan anses vara en skola nära hemmet. För elever som går i förskoleklass till och med årskurs tre är avståndet definierat till högst två kilometer. För elever i årskurs fyra till och med årskurs sex är avståndet maximerat till tre kilometer och för elever i årskurs sju till och med årskurs nio är definitionen fyra kilometer. Om kommunen placerar barnet längre bort, ska skolskjuts alternativ SL-biljett erbjudas.

Urvalsgrunderna reviderades 2011 och används av samtliga kommunala skolor vid antagning till alla årskurser. Förvaltningen kan konstatera att antagningsprocessen i Stockholms stad har fungerat bra både för vårdnadshavare och för handläggare på skolor sedan e-tjänsten implementerades. Urvalsgrunderna försäkrar vårdnadshavare och barn om ett rättssäkert förfarande vid val av skola. Förvaltningen bedömer att urvalsgrunderna är kända av vårdnadshavarna men att begreppet skolpliktsbevakning ger en felaktig bild av vad det faktiskt är. Många vårdnadshavare uppfattar felaktigt att deras barn har rätt till en placering vid den skolan med ansvar för skolpliktsbevakning oavsett andra urvalsgrunder. Förvaltningen uppfattar också att skolpliktsbevakningsområde inte bör användas som urvalsgrund vid antagning till skola.

Bättre rutiner har införts för att de kommunala grundskolorna enkelt ska kunna skolpliktsbevaka eleverna i sitt skolpliktsbevakningsområde. Detta är också en mycket viktig del i skolvalsprocessen.

I utbildningsnämndens beslut 11 november 2011 står denna formulering ”Skolpliktsbevakningsansvaret innebär att skolan har ett aktivt ansvar för att barnet får en skolplacering”.

Antalet invånare i Stockholm ökar i snabb takt och det finns exempel på skolor som har så stor andel sökande, som har rätt till placering enligt syskonförtur, att övriga barn inom skolans skolpliktsområde inte kan erbjudas plats. Skolinspektionen riktade 2011 kritik mot att det kunde uppfattas som att staden i strid med skollagen vid urval till förskoleklass och grundskola, kunde låta syskonförtur gå före barns berättigade krav på en placering vid en skolenhet nära hemmet. Detta ledde till att utbildningsnämnden tog beslut om förändrade urvalskriterier så att det tydliggjordes att så inte var fallet.

Syskonförturen gäller för val till förskoleklass och årskurs 1, i mån av plats, där syskon på samma skola finns i förskoleklass eller årskurs 1 till och med 5 det aktuella läsåret.

Det finns formuleringar i nämndens beslut från 2011 som behöver förändras. Det finns ett antal elever i staden som har längre avstånd än 2 km till sin skolpliktsbevakningsskola. På grund av detta användes i nämndens beslut följande formulering *”Om det inte finns en skola inom ett gångavstånd om högst 2 km gäller syskonförtur enbart till skolpliktsbevakningsskolan”*.

Formuleringen är otydlig och har orsakat många frågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser ett behov av att förändra urvalsgrunderna om syskonförtur och skolpliktsbevakningsområde som urvalsgrund, så att vårdnadshavarna lättare ska förstå vilka möjligheter de har.

1. Förvaltningen föreslår att urvalsgrunden ”skolpliktsbevakningsområde” tas bort. Begreppet ger vårdnadshavarna en felaktig bild, vårdnadshavare missleds att tro att boende inom skolpliktsbevakningsområdet ger en garanterad plats i skolpliktsbevakningsskolan. Huvudmannens skolpliktsbevakningsansvar finns naturligtvis kvar enligt skollagen, men detta ansvar bör inte kopplas till urval.
2. Stockholm förtätas och elevunderlaget växer. Detta innebär att det finns skolor som fylls utifrån urvalsgrunden syskonförtur, förskoleklass till och med årskurs 5, utan att några andra barn inom det närbelägna området fått någon

plats på skolan. Förvaltningen föreslår att syskonförturen ska gälla för val till förskoleklass och årskurs 1, där syskon på samma skola finns i förskoleklass eller årskurs 1 till och med årskurs 3 det aktuella läsåret, i stället för som nu till årskurs 5.

Förvaltningen anser att detta skulle kunna ge en förbättrad balans mellan vårdnadshavarnas rätt till en plats i en skola nära hemmet och syskonförturen.

3. Förvaltningen föreslår att ”relativ närhet” införs som urvalsgrund. (Se bilaga)
Detta får inte medföra att ett annat barns berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet med hänsyn till närhet och lämplig skolväg och som har anledning att gå vid en viss skola, åsidosätts.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att ”relativ närhet” införs som urvalsgrund. Förvaltningen föreslår även att urvalsgrunden ”skolpliktsbevakningsområde” tas bort samt att syskonförturen ska gälla för val till förskoleklass och årskurs 1, där syskon på samma skola finns i förskoleklass eller årskurs 1 till och med årskurs 3 det aktuella läsåret.

Bilaga

Reviderade urvalsgrunder vid val till förskoleklass och grundskola.